

**Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
Савруш авыл жирлеге Советы**

КАРАР

№ 54

24.04.2018 ел

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге территориясендә Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәру тәртибе турында Нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге Уставы, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге Советы

Карап кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге территориясендә Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәру тәртибе турында күшымтадагы нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге Советының «Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлегендә ачык тыңлаулар үткәру буенча Нигезләмә турында» 20.11.2012 ел, № 13 карапы үз көчен югалткан дип танылсын.

3. Әлеге карап Аксубай муниципаль районы Интернет чөлтәрендә рәсми сайтта урнаштыру юлы белән иғылан ителергә тиеш

<http://aksabayevo.tatarstan.ru/> һәм Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат порталында <http://pravo.tatarstan.ru/>, һәм ул рәсми рәвештә иғылан ителгәннән соң үз көченә керә.

Аксубай муниципаль
районы
Савруш авыл жирлеге
башлыгы

А.Г.Кузьмин.

Күшымта

ТР Аксубай муниципаль районы
Савруш авыл жирлеге
Советы карарына
№ 54, 24.04.2018 ел

НИГЕЗЛӘМӘ
**Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл
жирлеге территориясендә Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәрү
тәртибе түрүнда**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1 әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясенә, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнда" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, Россия Федерациясенең 29.12.2004 елгы 190-ФЗ номерлы Шәһәр төзелеше кодексына, Россия Федерациясенең 25.10.2001 елгы 136-ФЗ номерлы Жир кодексына, Савруш авыл жирлеге Уставына ярашлы эшләнде Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы, һәм Россия Федерациясе гражданнарының жирле үзидарәне жәмәгать тыңлауларында катнашу юлы белән гамәлгә ашируга Россия Федерациясе Конституциясендә билгеләнгән хокукуын гамәлгә ашируга юнәлдерелгән һәм Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге территориясендә (алга таба - торак пункт) Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәрү тәртибен билгели.

1. Төп тәшенчәләр

2.1. Бу положениедә түбәндәге тәшенчәләр кулланыла:

жәмәгать тыңлаулары жирлек халкының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүдә жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар проектларын тикшерү юлы белән турыдан-туры Катнашу формасы;

халық тыңлауларын оештыру-халық тыңлауларын үткәрү вакыты һәм урыны түрүнда алдан хәбәр итүгә, муниципаль хокукий акт проекты белән алдан танышуга, халық тыңлауларында катнашуны тәэмим итүче башка чараларга, халық тыңлаулары нәтиҗәләрен иғълан итүгә юнәлдерелгән эшчәнлек;

ачык тыңлаулар үткәрү инициаторлары - торак пункт халкы, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге Советы(алга таба-торак пункт Советы), Савруш авыл жирлеге башлыгы (алга таба-торак пункт башлыгы);

ачык тыңлауларда катнашучылар - жирлек халкы, гражданнарының инициатив төркеме вәкилләре, жирлек Советы депутатлары, жирлек башлыгы, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге башкарма комитеты вазыйфаи затлары (алга таба - жирлек башкарма комитеты), ачык тыңлаулар үткәрү өчен жәлеп ителгән белгечләр.

3. Халық тыңлауларын үткәрү максатлары

3.1. Халық тыңлаулары:

1) Россия Федерациясе гражданнарының жирле үзидарәне гамәлгә аширу хокукуын жәмәгать тыңлауларында катнашу юлы белән гамәлгә аширу;

2) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар әзерләгәндә һәм кабул иткәндә жирлек халкының мәнфәгатьләрен һәм ачыклыгын тәэмим итү;

3) жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул итүне құздә тоткан ин мәһим мәсьәләләр түрүнда халыкны мәгълүматлаштыру;

4) жәмәгать тыңлауларына чыгарылған мәсьәләләр буенча жәмәгатьчелек фикерен ачыклау;

5) жирле үзидарә органнары һәм торак пункт халқы арасында үзара аңлашуга ярдәм итү;

6) жирле үзидарә органнары тарафыннан ачык тыңлауларга чыгарыла торган муниципаль хокукий актлар проектлары буенча каарлар кабул итү өчен тәкъдимнәр (тәкъдимнәр) өзөрләү.

4. Халық тыңлауларының бурычлары

4.1. Халық тыңлауларының бурычлары булып:

1) жирлек халқына муниципаль хокукий актлар проектлары, шулай ук ачык тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәләләр турында тулы һәм тәгәл мәғълұмат житкөрү;

2) муниципаль хокукий актлар проектлары һәм ачык тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәләләр буенча жирлек халқының фикерен тикшеру һәм ачыклау;

3) муниципаль хокукий актларның карала торган проектларына, шулай ук ачык тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәләләргә жирлек халқының мәнәсәбәтен бәяләү;

4) жирлек халқының мәнфәгатьләренә кагылған жирле үзидарә органнары үткәргән мәһим чараптар буенча жирлек халқы яғыннан тәкъдимнәрне һәм тәкъдимнәрне ачыклау.

5) жир участоклары һәм капитал тәзелеш объектларының хокук ияләре булған физик һәм юридик затларның тәкъдимнәрен һәм тәкъдимнәрен ачыклау.

5. Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткөрү принциплары

5.1. Жәмәгать тыңлауларын оештыруның һәм үткөрүнең төп принциплары булып: Законлылық, гарантиялелек, иреклелек, ачыклық, мәғълұматлылық тора.

5.2. Торак пункт халқына федераль законнарда, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге Уставында (алга таба - торак пункт уставы) билгеләнгән тәртиптә ачык тыңлауларда киртәсез катнашу гарантияләнә.

5.3. Жәмәгать тыңлауларында катнашу ирекле рәвештә башкарыла. Беркем дә авыл халқын жәмәгать тыңлауларында катнашырга мәжбүр итәргә яки катнашудан баш тартырга хокуклы түгел.

5.4. Жәмәгать тыңлаулары ачык итеп үткәрелә. Һәрбер авыл кешесе жәмәгать тыңлаулары уздырылған көн, вакыт, урын, жәмәгать тыңлауларына чыгарыла торган мәсьәләләр турында белергә хокуклы.

6. Жәмәгать тыңлауларына чыгарыла торган сораулар

6.1. Жәмәгать тыңлаулары жирле үзидарә органнары вәкаләтләре қысаларында кабул ителә торган норматив хокукий актларның теләсә нинди проектлары буенча үткәрелергә мөмкин.

6.2. Жәмәгать тыңлауларына мәжбүри рәвештә:

1) жирлек уставы проекты, шулай ук әлеге уставка үзгәрешләр керту һәм өстәмәләр керту турында муниципаль хокукий акт проекты, жирлек уставына үзгәрешләр бары тик жирлек уставына беркетелә торган жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм аларны хәл итү буенча вәкаләтләрне Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга туры китерү максатларында гына кертелә торган очраклардан тыш;

2) жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләрне чикләү проектлары, территорияләрне тәзекләндөрү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланған документларның берсенә үзгәрешләр кертуңе күздә тоткан проектлар, жир кишәрлекен яки капитал тәзелеш объектын шартлы рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бири турында каар проектлары, чик параметрлардан тайпилуга рөхсәт бири турында каар проектлары буенча рөхсәт ителгән тәзелеш, капитал тәзелеш

объектларын реконструкцияләу, жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның бер төрен жирдән файдалану һәм төзелешнең расланган қагыйдәләре булмаганда башка төр файдалануга үзгәрту мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары үткәрелә, аларны оештыру һәм үткәрү тәртибе авыл жирлеге Уставы һәм (яки) шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы закон нигезләмәләрен исәпкә алып, жирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнә;

4) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясына ярашлы рәвештә, торак пунктны үзгәртеп кору өчен торак пункт халкының тавыш бирү юлы белән яки гражданнар жыеннарында белдерелгән ризалыгын алу таләп ителә;

5) муниципаль берәмлекнең социаль - икътисади үсесе стратегиясе проекты;

6) 6.2 пунктында күрсәтелгән проектлар һәм мәсьәләләр буенча ачык тыңлауларны оештыру һәм үткәрү тәртибе. авыл жирлеге Уставы һәм (яки) жирлек Советының норматив хокукий актлары белән билгеләнә һәм муниципаль берәмлек халкына Жәмәгать тыңлауларын үткәрү вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукий акт проекты белән алдан танышуны, муниципаль берәмлек халкының жәмәгать тыңлауларында катнашуын тәэммин итүче башка чараларны, кабул ителгән каарларны мотивацияле нигезләүне дә кертеп, жәмәгать тыңлаулары нәтижәләрен бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) күздә тотарга тиеш.

7. Жәмәгать тыңлауларында катнашу

7.1. Жәмәгать тыңлауларында катнашу хокукина торак пункт территориясендә дайими яки қубесенчә яшәүче һәм жәмәгать тыңлаулары уздырылган вакытта 18 яшькә житкән гражданнар, шулай ук юридик затлар, территориаль ижтимагый үзидарә органнары ия, аларның мәнфәгатьләре билгеләнгән эшчәнлеккә яки кабул ителгән документларга кагыла.

7.2. Жәмәгать тыңлауларында катнашучылар Жәмәгать тыңлауларын үткәрүне билгеләгән органга, аларны жәмәгать тыңлаулары уздырылган көнгә кадәр жәмәгать тыңлаулары протоколына керту өчен, фикер алышу мәсьәләләренә кагылышлы үз язма тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен тәкъдим итәргә хокуклы.

7.3. Ачык тыңлауларга жирлек территориясендә яшәүче гражданнар һәм аларның вәкилләре; жирлек территориясендә урнашкан оештыру-хокукий формасына һәм милек формаларына бәйсез рәвештә предприятиеләр, оешма учреждениеләре вәкилләре; ижтимагый берләшмәләр һәм башка коммерцияле булмаган оешмалар, территориаль ижтимагый үзидарә органнары вәкилләре чакырыла, әгәр билгеләнгән эшчәнлек аларның законлы мәнфәгатьләренә кагылса яки аларның яшәү яки урнашу территориясенә йогынты ясый алса. Жәмәгать тыңлауларында катнашу өчен бәйсез эксперлар, массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләре чакырылырга мөмкин.

Халык тыңлаулары торак пункт территориясендә үткәрелә.

7.4. Өгәр шартлы рәвештә рәхсәт ителгән жир кишәрлекен яки капиталъ төзелеш объектын куллану эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин икән, жәмәгать тыңлаулары мондый тискәре йогынты куркынычы янаган жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектлары хокук ияләре катнашында үткәрелә.

7.5. Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне чикләү проекты буенча ачык тыңлаулар аның планлаштыру проекты һәм чикләү проекты өзөрләнә торган территориядә яшәүче гражданнар, күрсәтелгән территориядә урнашкан жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектлары хокук ияләре, мондый проектларны гамәлгә ашыру белән бәйле законлы мәнфәгатьләре бозылырга мөмкин булган затлар катнашында үткәрелә.

7.6. Өгәр жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту

капиталь төзелешнең аерым объектын урнаштыру яки реконструкцияләу белән бәйле булса, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү буенча ачык тыңлаулар мондый объектны урнаштыру яки реконструкцияләу өчен планлаштырылган территория чикләрендә һәм мондый объект өчен билгеләнгән территорияләрне куллануның аерым шартлары булган зона чикләрендә үткәрелә.

8. Халық тыңлаулары инициативасы

8.1. Халық тыңлаулары халық, поселок советы яки поселок башлыгы инициативасы буенча үткәрелә.

8.2. Авыл жирлеге башлыгы инициативасы буенча халық тыңлауларын үткәру авыл жирлеге башлыгының халық тыңлауларын билгеләу турсындагы карары рәвешендә рәсмиләштерелә.

8.3. Жирлек Советы инициативасы буенча халық тыңлауларын үткәру авыл жирлеге Советының халық тыңлауларын билгеләу турсындагы карары рәвешендә рәсмиләштерелә.

8.4. Россия Федерациясенең һәр гражданы яки муниципаль район территориясендә яшәүче, Россия Федерациясенең сайлау хокукуна ия булган гражданнар төркеме жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча ачык тыңлауларны башлап жибәру өчен 18 яшькә житкән 30 кешедән ким булмаган инициатив төркем(алга таба-инициатив төркем) төзиләр.

Инициатив төркем оештыру турсында карарны аның әгъзалары жыелышта кабул итә һәм протокол белән рәсмиләштерелә. Инициатив төркемдә һәр торак пунктның 5 кешедән ким булмаган халкы булырга тиеш. Протоколда ачык тыңлауларга чыгару планлаштырылган мәсьәләләр күрсәтелә, шулай ук инициатив төркем әгъзалары санала.

8.5. Жирлек халкы инициативасы буенча ачык тыңлаулар билгеләу мәсьәләсен карау өчен аның инициаторлары жирлек Советына әлеге Нигезләмәгә N 1 күшымтасы буенча форма буенча гариза жибәрәләр, ул үз эченә алырга тиеш:

1) жәмәгать тыңлауларына чыгару өчен тәкъдим ителгән муниципаль хокукий акт проекты;

2) әлеге Нигезләмәгә N 2 күшымтасы буенча форма буенча инициатив төркем Исимлеге;

3) гражданнарның инициатив төркемен булдыру турсында протокол.

8.6. Гражданнарның инициатив төркеме тарафыннан кертелгән Жәмәгать тыңлауларын билгеләу турсындагы гариза жирлек Советы утырышында регламент нигезендә карала.

8.7. Жирлек советы инициатив төркем тарафыннан бирелгән документларны карау нәтижәләре буенча күпчелек тавыш белән Жәмәгать тыңлауларын билгеләу турсында Карап кабул итә яки аларны билгеләүдән нигезле рәвештә баш тарта.

9. Жәмәгать тыңлауларын билгеләу тәртибе

9.1. Халық яки поселок Советы инициативасы буенча үткәрелә торган ачык тыңлаулар поселок Советы тарафыннан билгеләнә, э поселок башлыгы инициативасы буенча поселок башлыгы тарафыннан билгеләнә.

Әлеге Положениенең 6.2 пунктында күрсәтелгән очракларда, жәмәгать тыңлаулары поселок Советы тарафыннан билгеләнә.

9.2. Жирлек Советы карары, жирлек башлыгының ачык тыңлаулар билгеләу турсындагы карары, әгәр гамәлдәге законнарда башка сроклар каралмаган булса, мәсьәләне ачык тыңлауларда карау датасына кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча кабул итепергә тиеш.

9.3. Жирлек Советы карарында, жирлек башлыгының Жәмәгать тыңлауларын билгеләу турсындагы карарында:

халық тыңлаулары инициаторлары турсында мәгълүмат;

жәмәгать тыңлаулары темасы (сораулар, муниципаль хокукий акт проектының исеме, жәмәгать тыңлауларына чыгарыла);

тикшерелә торған мәсьәлә буенча жәмәгать тыңлауларында катнашучыларның тәкъдимнәр һәм киңәшләр бирү вакыты;

муниципаль хокукий акт проекты буенча тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр жибәрелгән вакыт, урын;

жәмәгать тыңлаулары уздырылган көн, вакыт, урын.

9.4. Жирлек Советы каары, жирлек башлыгының халық тыңлауларын билгеләү түрүндагы каары рәсми рәвештә халық тыңлаулары уздырылганчы 7 көннән дә соңға калмыйча игълан ителергә тиеш. Рәсми рәвештә шулай ук ачық тыңлауларда карау өчен тәкъдим ителгән каар проекти буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибе түрүнде мәгълүмат та игълан ителергә тиеш.

9.5. Жәмәгать тыңлауларын билгеләү түрүнде норматив акт белән бергә, жәмәгать тыңлауларына чыгарыла торған муниципаль хокукий акт проекти (муниципаль хокукий акт проекти ачық тыңлауларга чыгарылган очракта) игълан ителергә тиеш.

9.6. Жәмәгать тыңлауларын үткәру түрүнде Карап (Карап) игълан ителгәннән бирле, аларның катнашучылары Жәмәгать тыңлауларын үткәру вакыты һәм урыны түрүнде хәбәр ителгән дип санала.

10. Халық тыңлауларын оештыру (әзерләү) тәртибе

10.1. Әгәр жәмәгать тыңлаулары жирлек Советы, жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә икән, Жәмәгать тыңлауларын үткәруне матди-техник, оештыру һәм мәгълүмати тәэммин иту жирлек башлыгына яки рәсми рәвештә ул вәкаләтле кешегә йөкләнә.

10.2. Жәмәгать тыңлауларын әзерләү һәм үткәру чыгымнары жирлек бюджеты акчаларыннан башкарыла.

10.3. Халық тыңлауларын оештыручы:

1) жәмәгать тыңлаулары көн тәртибен әзерли һәм раслыый;

2) жирле үзидарә органнарыннан ачық тыңлауларга чыгарылган мәсьәләләргә кагылышлы мәгълүмат һәм документлар сорый;

3) протоколны алып бару һәм төзү өчен жәмәгать тыңлаулары секретаре билгели;

4) Жәмәгать тыңлауларында катнашучыларны терки, гражданнардан һәм эксперктардан жәмәгать тыңлаулары қысаларында чыгыш ясау өчен гаризалар кабул итә;

5) докладчыларны (садокладчыларны) билгели;

6) жәмәгать тыңлауларында чыгыш ясау тәртибен билгели;

7) муниципаль район халкының халық тыңлауларына чыгарыла торған мәсьәләләр буенча гражданнардан һәм эксперктардан килгән тәкъдимнәрне һәм тәкъдимнәрне игълан итә;

8) халық тыңлауларында тарату өчен бердәм документ төзи, анда барлық килгән тәкъдимнәр аларны керткән кешеләрне курсәтеп бирелә;

9) халық тыңлауларын үткәру вакыты һәм урыны түрүнде гражданнарга мәгълүмат бирә;

10) Жәмәгать тыңлауларында катнашучыларның тавыш бирүләрен оештыра;

11) жәмәгать тыңлаулары нәтижәләрен билгели;

12) тәкъдимнәрдән торған йомгаклау документы проекти әзерли һәм аны халыкка житкерүне тәэммин итә;

13) куелган мәсьәләне тикшерү нәтижәләре буенча ачық тыңлауларда кабул ителгән тәкъдимнәрне һәм тәкъдимнәрне рәсмиләштерүне оештыра һәм аларны Жәмәгать тыңлауларын билгеләгән поселок советына яки поселок башлыгына тапшыра.

10.5. Жәмәгать тыңлауларын жирлек башлыгы яки рәсми рәвештә аларга вәкаләтле

кеше алып бара.

10.6. Халык тыңлауларын үткөрү вакыты, аларны үткөрү вакыты һәм урыны турында жирлек халкына хәбәр ителгәннән алып, ачык тыңлаулар нәтижәләре турында нәтижә рәсми рәвештә игълан ителгән көнгө кадәр 3 айдан артық була алмый, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очрактардан тыш.

10.7. Шәһәр төзелеше эшчәнлеге мәсьәләләре буенча ачык тыңлауларны оештыру һәм үткөрү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән таләпләрне исәпкә алыша башкарыла.

11. Халык тыңлауларын үткөрү

11.1. Жәмәгать тыңлаулары әш көннәрендә үткәрелә, бәйрәм көннәрендә халык тыңлауларын үткөрү рәхсәт ителми.

11.2. Жәмәгать тыңлауларын ачу алдыннан бер сәгать дәвамында Жәмәгать тыңлауларын оештыручылар тарафыннан жәмәгать тыңлауларында катнашучыларны теркәү үткәрелә, анда катнашучының фамилиясе, исеме, әтисенең исеме, теркәлү адресы (паспорт яки башка документлар нигезендә, ул жирлек территориясендә дайими яшәүне раслый) күрсәтелә.

11.3. Ачык тыңлауларда рәислек итүче ачык тыңлаулар ача һәм ачык тыңлаулар мәсьәләләре исемлеген, оештыручының ачык тыңлаулар үткөрү тәртибе буенча тәкъдимнәрен игълан итә, үзен һәм секретарьны тәкъдим итә, ачык тыңлаулар үткөрү инициаторларын күрсәтә. Секретарь әлеге Нигезләмәгә N 3 күшымтасы буенча форма буенча ачык тыңлаулар протоколын алыша бара.

11.4. Жәмәгать тыңлауларында түбәндәге Эш регламенты билгеләнә:

төп доклад өчен вакыт 30 минут эчендә бирелә;

садокладлар өчен 10 минутка кадәр;

доклад һәм садоклад буенча сорауларны тикшеру өчен 60 минутка кадәр;

бәхәсләрдә чыгыш ясау өчен 5 минутка кадәр.

11.5. Жәмәгать тыңлауларында рәислек итүче Жәмәгать тыңлауларын үткөрү тәртибен үтәүне тәэммин итә. Бәхәсләрне ачу өчен, жәмәгать тыңлауларында рәислек итүче, аларның тәкъдимнәре керү тәртибендә, жәмәгать тыңлауларында катнашучыларга сүз бирә. Әгәр дә жәмәгать тыңлауларында чыгыш ясаучы чыгыш ясау өчен регламентта билгеләнгән вакыттан артып китсә яки фикер алышу мәсьәләсеннән читкә тайпилса, жәмәгать тыңлауларында рәислек итүче чыгыш ясаучыга кисәтү ясарға, ә кисәтү исәпкә алышынса чыгышны туктатырга хокуклы. Жәмәгать тыңлауларында катнашучыларның һәрберсе асылда бер үк мәсьәлә буенча бер тапкыр чыгыш ясый. Жәмәгать тыңлауларында катнашучыларның кабат чыгышлары бары тик рәислек итүченең рәхсәте белән генә рәхсәт ителә.

Жәмәгать тыңлауларында катнашучылар, рәислек итүченең рәхсәтеннән башка, жәмәгать тыңлауларында чыгыш ясау хокукуна ия түгел. Югарыда күрсәтелгән таләпләрне бозган һәм жәмәгать тыңлаулары вакытында тәртипнә бозган жәмәгать тыңлауларында катнашучы, жәмәгать тыңлауларында рәислек итүчене кисәткәннән соң, жәмәгать тыңлаулары уздырылган залдан чыгарылырга мөмкин.

11.6. Чыгыш ясау хокуку алган жәмәгать тыңлауларында катнашучылар булып чыгыш ясаучылар сыйфатында теркәлгән һәм (яки) жәмәгать тыңлаулары мәсьәләләре буенча үз тәкъдимнәрен һәм тәкъдимнәрен халык тыңлаулары уздырылган көнгө кадәр 3 әш көненнән дә соңга калмыйча язма рәвештә керткән кешеләр тора.

11.7. Башка жәмәгать тыңлауларында катнашучыларга чыгыш ясаучы буларак теркәлгәннәрдән тыш, рәислек итүче жәмәгать тыңлауларында да чыгыш ясау хокуку бирә ала. Тыңлауларда чыгыш ясарға теләүчеләр бары тик рәислек итүченең рәхсәте белән генә сүз ала.

11.8. Жәмәгать тыңлауларын оештыручылар жәмәгать тыңлауларында катнашырга теләүчеләргә жәмәгать тыңлаулары үткәрелә торган бинага киртәсез керүне тәэммин

итөргө тиеш.

11.9. Жәмәгать тыңлаулырында катнашучыларның чыгышлары тәмамланғач (яки бирелгөн вакыт узгач), жәмәгать тыңлаулырында рәислек итүче аларга төгәлләүче сораулар һәм сорауларга жавап бирү өчен өстемә вакыт бирергә мөмкінлек бирэ.

11.10. Жәмәгать тыңлаулырында катнашучылар үз тәкъдимнәрен төшерергә һәм (яки) башка жәмәгать тыңлаулырында катнашучылар тәкъдим иткөн тәкъдимнәргө күшүлүргө хокуклы.

11.11. Жәмәгать тыңлаулырын үткөрү нәтижәләре буенча, әлеге Нигезләмәгә 4 нче күшүмтә нигезендә, жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре турында нәтижә рәвешендә рәсмиләштерелгән, жирлекнең вәкиллекле органына яки жирлек башлыгына тәкъдимнәр (тәкъдимнәр) кабул ителә.

Жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре турында нәтижә ачык тавыш бирү белән жәмәгать тыңлаулырында теркәлгән катнашучылар санының гади күпчелек тавышлары белән кабул ителә. Тыңлауларда катнашкан һәр кешенең бер тавышы бар, ул аны тыңлаулар кысаларында эшләнгән кинәшләрне исәпкә алып, Экспертлар тәкъдим иткөн жирле әһәмияттәге мәсьәләне хәл иту вариантларының берсе өчен бирә.

Жәмәгать тыңлаулырында катнашучылар жирле әһәмияттәге мәсьәләне хәл итүнең барлық варианtlарын кире каккан очракта, Жәмәгать тыңлауларын оештыручи, әйтеген искәрмәләрне һәм тәкъдимнәрне исәпкә алып, тыңлауларда билгеләнгән вакыт эчендә йомгаклау карапын эшләп бетерә. Яңартылган карап (караплар) кабат жәмәгать тыңлауларына чыгарыла. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча өстемә жәмәгать тыңлаулары саны чикләнми.

11.12. Жәмәгать тыңлаулары протоколы жәмәгать тыңлаулары уздырылган көннән алып 5 әш көне эчендә рәсмиләштерелә. Протоколда тыңлауларда катнашучыларның тыңлаулар барышында әйтеген фикерләре һәм позицияләре мәжбүри рәвештә чагылдырылышында тиеш. Жәмәгать тыңлаулары протоколына жәмәгать тыңлауларында рәислек итүче һәм секретарь күл күя.

11.13. Жәмәгать тыңлаулары уздырылмаган дип санала:

әгәр дә жәмәгать тыңлауларында катнашучылар аларны үткөрү өчен билгеләнгән көнне, вакытта һәм урында килмәсәләр яки жәмәгать тыңлауларында катнашучылардан фикер алышуга куелган мәсьәләнең асылы буенча тәкъдимнәр һәм кинәшләр килмәс;

әгәр аларда хокуклары һәм мәнфәгатында ачык тыңлауларда караплар мәсьәләләргә кагылган торак пункт халкы катнашмаган булса;

жирлек халкына һәм жәмәгать тыңлауларында катнашучыларга жәмәгать тыңлаулары үткөрү турында тиешенчә мәгълүмат бирелмәгән очракта.

11.14. Кабат тыңлаулар датасын билгеләү турында карап Жәмәгать тыңлауларын үткөрүне оештыручи тарафыннан 3 көн эчендә кабул ителә.

Законлы мәнфәгатында кагылган кешеләргә кабаттан жәмәгать тыңлаулары үткөрү өчен язма хәбәрләр жиберелә.

Кабат Жәмәгать тыңлауларын үткөрү турында мәгълүматны әлеге положениедә билгеләнгән тәртиптә Жәмәгать тыңлауларын үткөрүне оештыручи тәэмин итә.

12. Жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре

12.1. Жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре буенча халық тыңлауларын үткөрүне оештыручи 5 әш көне дәвамында жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре турында нәтижә ясый һәм аны рәсми рәвештә иғълан итә.

12.2. Жәмәгать тыңлаулары кысаларында кабул ителгән йомгаклау документы жирле үзидарә органнары һәм вазифаи затлары өчен тәкъдим иту характерында.

12.3. Жирлек Советы үткөргән тыңлаулар нәтижәләре турында нәтижә нигезендә әзерләнгән жирлек Советы карапы проекты жирлек советының чираттагы утырышының көн тәртибенә кертелә.

12.4. Жирлек Советы утырышында аның Рәисе (яки башка вәкаләтле зат) ачык тыңлаулар нәтижәләре турында хәбәр итә.

12.5. Жирлек башлыгы 15 өш көне дәвамында жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре турындағы нәтижәне карый һәм тиешле муниципаль хокукий акт әзерләу турында Карап кабул итә.

12.6. Кабул ителгән карап жирлек Советы, жирлек башлыгы карапы, жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре турында нәтижә нигезендә әзерләнгән, билгеләнгән тәртиптә рәсми рәвештә игълан ителергә тиеш.

12.7. Жәмәгать тыңлаулары материаллары З елдан да ким булмаска тиеш, алар жирлек советында һәм жирлекнең башкарма комитетында сакланырга тиеш, ә бу срок тәмамланғач, билгеләнгән тәртиптә архивка саклауга тапшырыла.

12.8. Гражданнар ачық тыңлаулар нәтижәләре буенча кабул ителгән карапларны Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә билгеләнгән тәртиптә шикаять итәргә хокуклы.

13. Процедураны бозган өчен түрәләрнең жаваплылығы Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәру

13.1. Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәрунең караптан тәртибен бозган вазифаи затлар гамәлдәге закон нигезендә жаваплылықка тартыла.

КУШЫМТА N 1
Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
Савруш авыл жирлеге территориясендә
Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм
үткәрү тәртибе турында
Нигезләмәгә

ГАРИЗА

халық тыңлауларын билгеләу турында

Без, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге территориясендә яшәүче, сайлау хокукуна ия һәм 18 яшькә житкән Россия Федерациясе гражданныры,

(
Жирлек советы, жирлек башлыгы, күрсәтергә киrәк)
муниципаль хокукый акт проекты буенча ачык тыңлаулар билгеләу
турында _____

(муниципаль хокукый акт проекты төренең исеме һүм башлыгы күрсәтелә)
Бу мөрәжәгатькә түбәндәге документларны күшабыз:

- 1) муниципаль хокукый акт проекты,
халық тыңлаулары;
- 2) инициатив төркем Исемлеге;
- 3) гражданнының инициатив төркемен булдыру турында протокол

КУШЫМТА N 2
Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
Савруш авыл жирлеге территориясендә

Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм
үткәрү тәртибе турында
Нигезләмәгә

ИСЕМЛЕК
инициатив төркем

Без, түбәндәге инициатив төркем
имзалаучылар, Жәмәгать тыңлауларын үткәрүне
хуплыйбыз: _____.

N п/п	Инициатив төркем әгъзасының фамилиясе, исеме, әтисенең исеме һәм туган көне	Адрес яшәү урыны	Элемтә телефоны номеры	Паспорт яки паспортны алыштыручы документ сериясе, номеры һәм датасы	Шәхси имза

КУШЫМТА N 3
Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
Савруш авыл жирлеге территориясендә
Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм
үткәрү тәртибе турында

**БЕРКЕТМӘ
халык тыңлаулары**

Жәмәгать тыңлаулары протоколы N _____ 20__ ел.

Сорай буенча _____

Халык тыңлауларын үткәрү инициаторы _____

Халык тыңлаулары үткәрү турсында хәбәр итү көне _____

Жәмәгать тыңлаулары уздыру урыны _____

Жәмәгать тыңлаулары башланган вакыт _____

Жәмәгать тыңлауларын тәмамлау вакыты _____

Тәкъдимнәр һәм искәрмәләр _____
_____
_____
_____

Рәислек итүче

жәмәгать тыңлауларында _____
(имзасы) _____ (Ф. и. о.)

Жәмәгать тыңлаулары секретаре _____
(имза) _____
(Ф. И. О.)

КУШЫМТА N 4
Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
Савруш авыл жирлеге территориясендә
Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм
үткәрү тәртибе турсында
Нигезләмәгә

НӘТИЖӘ
халык тыңлаулары нәтижәләре турсында
" _____ 20__ г. _____

Жәмәгать тыңлаулары билгеләнгән:

Жәмәгать тыңлаулары мәсьәләсе:

1. _____
2. _____

Халык тыңлауларында катнашучыларның тәкъдимнәре,
искәрмәләре

Тәкъдимнәр, искәрмәләр
буенча тавыш бирү турында
мәгълүмат

Н п/п Текст жөмлә

Н п/п Н п/п кабул ителгән
кабул
ителмә
гән

1.

2.

3.

Жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре буенча нәтижә _____

Рәислек итуче

жәмәгать тыңлауларында _____

(имза) _____

(Ф. И. О.)

Жәмәгать тыңлаулары секретаре _____

(имза) _____

Татарстан Республикасы

Аксубай муниципаль районы

Савруш авыл җирлеге

Совет Рәисе

А.Г.Кузьмин